

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.

Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 6. — ŠTEV. 6.

NEW YORK, MONDAY, JANUARY 8, 1923. — PONDELJEK, 8. JANUARJA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

MAJNE SE NE BODO ZAPRLE V APRILU

Hammond izjavlja, da ne bo imelo izjavljanje konference v Chicagu za posledico nove premogarske stavke aprila meseca. — Komisija bo skušala prepričati tako majnarje kot delodajalce, da izjava mrtvilo v premogovni industriji na vse uničujoče učinke.

Washington, D. C., 6. januarja. — Zvezna premogarska komisija, kateri načeluje John Hays Hammond, je prišla do prepričanja, da je sedaj skoro popolnoma izginila vsaka nevarnost, da bi izbruhnila po prvem aprilu tekočega leta v unijskih poljih mehkega premoga nova stavka. Tega mnenja so vsi člani komisije.

Čprav niso mogli priti zastopniki delodajalcev in premogarske unije večeraj v Chicagu do nobene definitivne zaključne glade metod pogajanj za nove plačilne dogovore, je komisija na temelju preiskav v zadnjih dveh mesecih ter stika s predstavitelji tako delodajalcev kot premogarjev prepričana, da bodo sklenjeni zadovoljivi delavni dogovori.

Vrjetno je, tako pravi komisija, da bo dogovor, ki bo preprečil stavko, podaljšal za nadaljnje leto sedaj veljavni dogovor glede plačil in delavnih pogojev. Ta dogovor bi drugače ugasnil dne 1. aprila. Člani komisije izjavljajo, da so razmere v bituminozni industriji glede dela skrajno komplicirane in da je opaziti na obeh straneh razpoloženje, da se uveljavljajo dogovori za nadaljnje obratovanje.

Komisija bo nadaljevala s svojimi poskusi, da se skušajo prepričati obe stranki, da je absolutno potrebno preprečiti tako dolgo prekinitve obratovanja kot se je zvršilo leta 1919 in 1922. Domneva se, da bo vzdržanje dosedanjih standardov odobrila javnost do časa, ko bo komisija za ugotovljenje dejstev v premogarski industriji ugotovila produkcijske stroške in zaslužek delavcev.

West Frankfort, Ill., 6. jan. — Frank Farrington, predsednik Illinois Mine Workers, je zagotovil, da ne bo v prihodnji spomladati nobene premogarske stavke.

RUSKI PRINC BO USTRELJEN.

Moskva, Rusija, 4. januarja. — Princ Ukromski je bil stavljen pred vojno sodišče, spoznan krivim ter obsojen na smrt, ker je poslal kot načelnik "armade za rešitev Rusije", ki je operirala nekaj časa v restovski in donskoburnij. Eden pribojnikov Ukromskija je bil tudi spoznan krivim ter obsojen na smrt.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo samostojno, hitro in po nizkih cenah.

Vselej se bomo našli z vami.

Jugoslavija:

Razpoložljiva na našo pošto in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je naša pošta in hitro izplačilo najugodnejše.

300 K = D. 75 = \$ 1.05	1,000 K = D. 250 = \$ 3.20
400 K = D. 100 = \$ 1.40	5,000 K = D. 1,250 = \$15.50
500 K = D. 125 = \$ 1.75	10,000 K = D. 2,500 = \$30.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpoložljiva na našo pošto in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opaziti in Zadar.

50 lir \$ 3.10	500 lir \$27.00
100 lir \$ 5.80	1000 lir \$53.00
300 lir \$16.50	

Na polikajta, ki prinesejo mnogi dvojničniki iz tujine ali pa dvojničniki iz tujine, ki jih imajo po sebi, so naši poslojci.

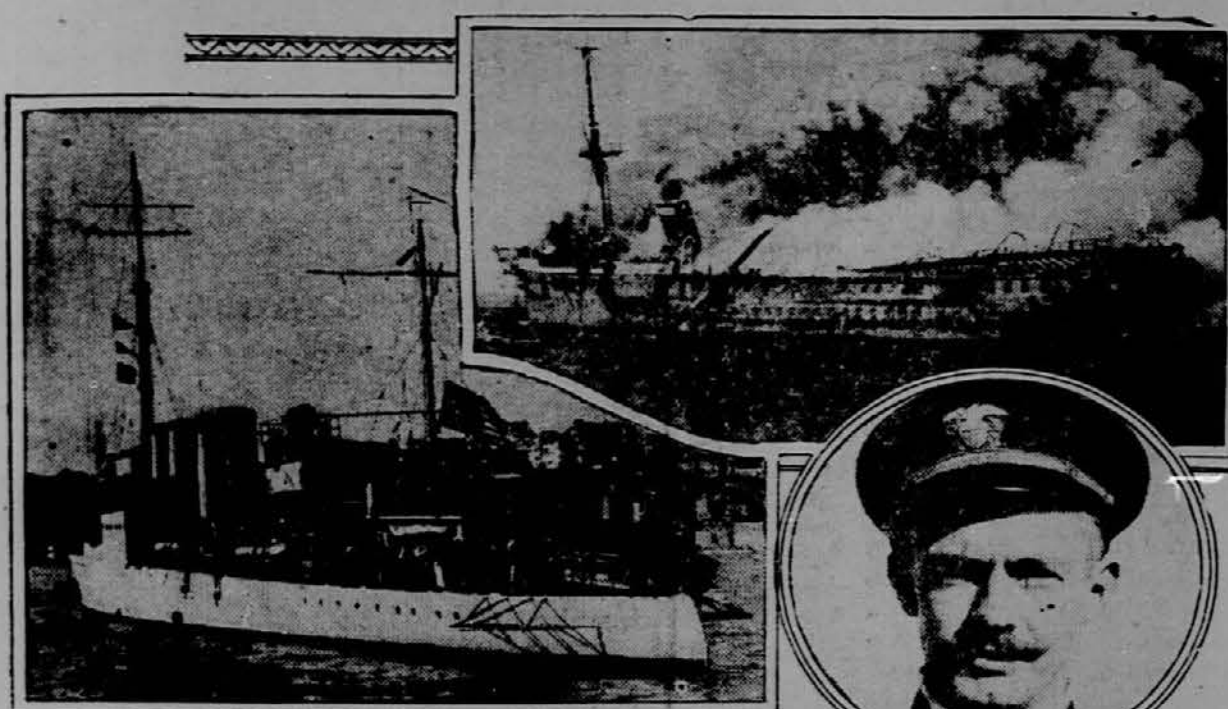
Vrednost kromam, dinarjem in liran sedaj ni stalna, menja se večkrat in neuporabno; to tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega. Razumemo po ceni osem dni, ko nam dajo poslojci denar v roko. Glede izplačil v ameriških dolarjih glade poslojci cene v tem listu.

Denar nam je poslojci najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRA V SAKNER STATE BANK

63 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavna zastopništvo Jadranske Banke.

JUNAŠKI ČIN AMERIŠKE BOJNE LADJE.

Na francoskem parniku "Ving-Long" je izbruhnil na Marmarskem morju požar. Na parniku je bila velikanska zaloga zdravil in dosti zdravnikov ter bolniških strežnic. Ključ na pomoč se je prvi odzval ameriški rušilec "Bainbridge". Ameriški mornarji so neumorno delali ter rešili vse razen dvanajsetih oseb. Zgornja slika na desni nam kaže gorečo ladjo, sredi je kapitan ameriškega rušilca, spodaj je pogled na rešence. Slika na levi nam kaže rušilec "Bainbridge".

VOJNA ALI MIR JE STVAR ZAVEZNIKOV

Ismid paša je pričel rožljati s sabljo, ko je dal izraza opoziciji proti posebnim sodiščem za inozemce v otomanski državi.

Lausanne, Švica, 6. januarja. — Mir ali vojna. To je bilo resno vprašanje, ki je bilo stavljen danes konferenci glede bližnjega iztoka. Ismid paša, ki je govoril v imenu Turčije, je predložil konferenci to vprašanje povsem odkrito, ko je odklonil vse zavezniške predloge, tikajoče se posebnih sodišč za inozemce v Turčiji. Izjavil je, da slovesen način: Gospodje, ključ k miru se nahaja v naših rokah.

Markij Curzon je sprejel ta izgovor ter odvrnil:

Če bo uveljavljen mir v Lausanni, je bistveno potrebno, da se uveljavi kak dogovor glede vprašanja inozemskih tribunolov v Turčiji. — Nato pa je dostavil na značilen način: — Mi upamo, da bo čas omehlal turško stališče, in da ne bo Turčija ustajala na svojem današnjem stališču.

Razprava se je vrnila pred polno komisijo glede kapitulacij in delegatje so se razšli, ne da bi dosegli kak dogovor glede najbolj bistvenega vprašanja, s katerim se mora pečati konferenca in ne da bi določili datum za prihodnji sestanek.

Debata glede kapitulacij, tekom katere je pohvalil Ismid paša ameriškega poslanika Childa radi njegovega zadnjega "zgovornega nagovora" na konferenco glede vprašanja inozemskega justičnega sistema, je bila skrajno dostojanstvena ter ni kazala nobenega znaka slabega razpoloženja. V tem oziru se je zelo razlikovala od jutranje seje, ki se je lotila vprašanja ustanovitve narodnega doma za Armence.

Ves ogorčen vsprico zavezniškega poskusa, da sploh spravijo armensko vprašanje v uradni razgovor, je vztrajal Riza Nur bej, drugi turški delegat, kratak, a oster napad na zavezniške, na-

kar je jezo odkorakal iz posvetovalne dvorane.

Vsled tega so poslali lord Curzon, M. Barrere in markij di Garami odločno protestno pismo Ismid paši ter naprosili načelnika turške delegacije, naj sporoči par pojasnil glede obnašanja njegovega tovariša. Riza Nur bej pa se ni ustrašil protesta zaveznikov ter prišel smehljaje na popoldanski sestanek, na katerem se je razpravljalo o usodepolnem vprašanju kapitulacij.

Turška delegacija je odgovorila zvečer na zavezniški protest ter branila postopanje Riza Nur beja. Turki trdijo, da ni armensko vprašanje na programu konference. Očitno so trdni v svojem sklepu, da ne bodo dovolili Armence nobenega narodnega doma, vendar pa so dali izraza upanju, da ne bo dogodek neugodno uplival na pogajanja.

Francoski in italijanski krogi so bili danes zelo pesimistični radi talistiha Turkov, ki nečesto sprejeti provizoričnega režima tribunolov za inozemce. Francozi in Italijani pa so izjavili, da so kapitulacije vprašanje, glede katerega ne bodo nikdar popustili.

Ameriška delegacija se ni vdeležila današnjih razprav.

JUDSKA DRHAL V FLORIDI JE UMORILA PETEGA ČRNCA.

Kosewood, Fla., 6. januarja. — Nov grob je bil izkopan na črnem pokopališču v Sumner, nedaleč od tukaj, pozno večeraj zvečer in v ta grob je položil šerif Walker truplo James Carrierja, katerega je danes jutraj ustrelil več belih mož. Umor je bil posledica plemenskih izgrediv, ki so se završili v četrtek.

Carrier je bil ustreljen, ko je stal ob grobu nadaljnjih črncev, ki so padli v četrtek zvečer v boju, ki je bil posledica naskoka belih na neko hišo črncev, v kateri se je nahajal baje Jesse Hunter, obdolžen napada na neko belo deklico.

Hunter, ki je povzročil smrt sedmih ljudi, pa je še vedno na prostih nogah.

Uradniki so izjavili danes, da se je prebivalstvo okraja pomirilo in da najbrž ne bo prišlo do nikakih nadaljnjih izgrediv.

UNIJA BO TOŽENA ZA ODŠKODNINO

Southern Illinois Coal Company hoče tožiti unijo za milijon dolarjev odškodnine. — Pravi, da je bila njena lastnina poškodovana tekem izgrediv.

Chicago, Ill., 6. januarja. — Zastopniki Southern Illinois Coal Company bodo v kratkem vložili v zveznem sodišču tožbo za odškodnino proti United Mine Workers in sicer za več kot en milijon dolarjev. Tako je izjavil neki pravni zastopnik premogarske kompanije.

V tožbi se bo glasil, da je bila poškodovana lastnina v Lester površinskem rovu v Herrinu tekem izgrediv in masakrov, ki so se završili tam junija meseca preteklega leta. Vladni agenti so spravili skupaj dokaze glede vmešavanja v meddržavne pošiljave premoga iz rova in to bo nudilo temelj tožbe proti premogarjem v zveznem sodišču.

Marion, Ill., 6. januarja. — Zagovorniki premogarjev, ki so obtoženi, da so se vdeležili izgrediv v Herrinu, so danes dali izraza svojemu prepričanju, da bo slučaj zaključen do konca prihodnjega tedna, potem ko so predstavniki venko števil prišli, ki so skušali dokazati alibi petih premogarjev, ki sede na zatožni klopi.

Tekom zadnjih dveh dni je nekako dvajset prič izpovedalo, da so videli šest neunijskih mož, ki so se udali pri rovu, korakati po ulicah Herrina na pokopališče na robu mesta, kjer so bili postreljeni, a noben izmed petih ni bil v množici unijskih premogarjev, ki je spremljala skebe na pokopališče.

Sodnik Hartwell je nato odredil odlogodenje obravnave do torka jutraj.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJ VEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

FRANCIJA SE BO ODLOČILA TA TEDEN

Kabinet je sprejel načrt Poincareja za prodiranje v Ruhr okraj. — Čete ne bodo pričele korakati pred torkom. Reparacijski svet bo zaslial nemške zastopnike. — Odločitev Anglije je jako uplivala na Francoze in zavezniške sploh. — Uloga male entente.

Poroča Wilbur Forrest.

Pariz, Francija, 6. januarja. — Francoski kabinet je danes zaključno odobril vladni načrt za zasedenje in kontroliranje Ruhr industrijskega okraja. Mala manjšina ministrov, med njimi Letrouer in Maginot, slednji je vojni minister, je zahtevala neposredno akcijo, ne da bi se čakala na nadaljne priprave ali na pravorek reparacijske komisije glede Nemčije. Pod uplivom in pritiskom ministrskega predsednika Poincareja pa je prevladal bolj zmerni načrt in dejansko gibanje francoskih čet iz Porenške proti Essenu se najbrž ne bo pričelo pred torkom ali mogoče celo pozneje.

Poročila, ki so se trajno vzdržavala, da se bo namreč pričel pohod v ponedeljek, niso bila potrjena v vladnih krogih danes zvečer ter so bila brez dvoma prenačljena.

Reparacijska komisija je imela danes oficijelen sestanek s Sir John Bradbury-jem, angleškim zastopnikom pri komisiji, v namenu, da razpravlja o deklaraciji Nemčije radi nedobave premoga tekem leta 1922. Pozneje je izšla komisija komunique, v katerem se glasi:

— Ker je naprosila nemška vlada za zaslialanje v tej zadevi, je sklenila konferenca zaslialati zastopnike nemške vlade v ponedeljek ob treh popoldne.

V večerajšnjih poročilih se je glasil, da sta se Italija in Belgija pridružili Franciji kot kontinentalni zavezniški blok v namenu, da izvedejo pritisk na Nemčijo radi nedobave premoga. To se je zgodilo še predno se je reparacijska komisija lotila te zadeve.

Današnji komitej potrjuje to ter kaže nanovo, da ne bodo storjeni nikakiri koraki v katerikoli obliki proti Nemčiji pred torkom.

Politika, odobrena danes od kabineta, — namreč najprvo zasedenja Essena ter francoska administracija od tam, s priliko za Nemčijo, da se pogaja glede nadaljnjega uporabe vojaških odredb, — je vsprico okoliščin, ki prevladujejo sedaj še dokaj zmerne. Trdna je, a ne pomenja zadnje besede.

Resnica je, da je odločitev Anglije, da se umakne v politično izolacijo, v kolikor pridejo v poštev reparacijska vprašanja, že sedaj uplivala na tukajšnje kroge kot nekako sredstvo za iztizenjenje.

Sedaj se vrši aktivna izmenjava sporočil med Parizom ter glavnim mestom male antante in Rumunskaja, Jugoslavija, Čehoslovaške ter Poljska bodo mogoče kmalu predstavljale del kontinentalnega političnega bloka, katerega smatra Poincare od sedanjem času kot važno orodje za vsak slučaj.

OHIO PREPOVEDAL ARBUCK LOVE FILME.

Columbus, O., 4. januarja. — Muviji v Ohio ne bodo smeli kazati novih filmov Roscoe Arbuckla. Tako je objavil danes Vernon Riegel, državni vzgojni ravnatelj, ter na čenik državnega departmanta za cenzuro filmov.

Če bodo Arbucklove slike predložene cenzuri v tej državi, bodo zavrnjene, — je rekel. — Razkazovanje njegovih slik bi oživilo spomin javnosti na obžalovanja vreden dogodek, s katerim je bilo spojeno njegovo ime. Cenzurni svet je mnenja, da je bilo takozvano "pomiloščenje", katero je izrekel Will Hays, neupravičeno.

AMERIŠKE ČETE BODO ODPOKLICANE

Senat je sprejel s 57 proti 6 glasovom Reedovo resolucijo, ki zahteva, da se takoj umakne ameriške čete iz Koblenca.

Washington, D. C., 6. jan. — S 57 proti 6 glasovom je sprejel danes senat resolucijo, ki zahteva takojšnji povratek ameriških čet, ki so sedaj nastanjene v Nemčiji. Resolucijo je predložil senator Reed iz Missourija. Ko jo je sprejel, je senat na predlog senatorja New-a dodal amandament, ki zanika katerikoli neprijateljsko ali strankarsko stališče napram kateremukoli evropskemu narodu.

Današnja akcija, ki je bila posledica tri ure trajajoče debate, je priravnala velikega pomena vsprico zadnjega izjavljanja konference zavezniških ministrskih predsednikov. Kljub izjavi, da ne zavzema Amerika nikakega neprijateljskega stališča napram kateremukoli narodu, se je tekem razprave vendar glasil, da bo najbrž smatrala Francija ta korak za žaljenje, naperjeno proti njej. V inozemstvu se bo brez dvoma pojavilo naziranje, da ne simpatizira ameriški senat s pretečim gibanjem francoskih čet proti Ruhr okraju.

Senator Reed in drugi so tekem razprave opozorili na nevarnost novega izbruha vojne v Evropi in na nevarnost, da se tudi ameriške čete lahko zapletjo v boj, če bi se nadalje ostale v Nemčiji.

Medtem pa je malo vrjetno, da bi doživela beli dan v senatu resolucija Robinsona, ki zahteva ameriške člane pri reparacijski komisiji. Senator Lodge je danes namignil, da po njegovem mnenju ni še dozor el čas, da bi postala ta dežela članica reparacijske komisije. Glasi se, da je tudi državni tajnik Hughes proti tej resoluciji.

Prvotna resolucija senatora Reeda je "naprosila" predsednika, naj odredi takojšnji povratek ameriških čet iz Nemčije. Na predlog senatorja Hitchcocka in tudi Lodge pa so resolucijo tako izpremenili, da daje izrava volji senata.

Priznava se, da ni predsednik obvezan izvesti to resolucijo, vendar pa se glasi, da se bo čutil prisiljenim umakniti čete.

ATENTAT NA ČEŠKEGA FINANČNEGA MINISTRA.

Praga, Čehoslovaška, 5. jan. — Dr. Alojzij Rasin, čehoslovaški finančni minister, je bil danes težko ranjen od uradnika neke zavarovalne družbe, ki je oddal na ministra dva strela v trenutku, ko je sedel v avtomobil. Ministra so prevedli v bolnico.

